

به گزارش «فرهیختگان»، رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله خامنه‌ای صبح روز گذشته و در اولین دقایق آغاز فرآیند اخذ رأی برای یازدهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی و همچنین انتخابات میان دوره‌ای مجلس خبرگان رهبری با حضور در محل صندوق سیار ۱۱۰ در حسینیه امام خمینی (ره)، رأی خود را به صندوق انداختند. رهبر انقلاب پس از شرکت در انتخابات در گفت‌وگویی پاسخگوی سوالات خبرنگار صداوسیما حاضر در محل حسینیه امام خمینی (ره) بودند. متن کامل پرسش خبرنگار و پاسخ رهبر انقلاب را در ادامه می‌خوانید.

خبرنگار: بسم‌الله الرحمن الرحیم. حضرت‌آقا! از طرف جامعه رسانه‌ای کشور به‌ویژه رسانه ملی خدمت شما سلام عرض می‌کنم؛ صبح‌تان بخیر.

رهبر انقلاب: علیکم السلام و رحمت‌الله؛ صبح شما هم بخیر. خسته نباشید. **خبرنگار:** متشکرم از شما. حضرتعالی طبق دوره‌های گذشته و مثل انتخابات

رهبر انقلاب پس از شرکت در انتخابات:

انتخابات روز احقاق حق مدنی ملت است

توصیه‌من این است اولاً همه‌با همت حرکت کنند و بیابند به اشخاص مورد نظر خودشان -که به آن رسیده‌اند- رأی بدهند؛ و این کار را هر چه زودتر انجام بدهند، این توصیه همیشگی ما است؛ یعنی نگذارند آخر شب و آخر وقت؛ همین اول وقت-اول روز، نیمه اول روز- بیابند رأی بدهند و جمعیت در پایان روز متراکم نشود. و بعد هم در هر شهری به تعداد نامزدهای آن شهر رأی بدهند؛ مثلاً در تهران به ۳۰ نفر رأی بدهند و اِغراقاً اسم ۳۰ نفر را بنویسند؛ این خیلی کمک می‌کند به اینکه ان شاء‌الله مجلس، یک مجلس قوی باشد. از خداوند متعال می‌خواهیم که به ملت ایران توفیق بدهد، خیر بدهد؛ و رحمت و برکت خودش را بر این ملت ان شاء‌الله نازل کند و این انتخابات را هم مایه خیر و برکت برای این کشور قرار بدهد. از شما دوستان رسانه‌ای هم تشکر می‌کنیم که زحمت کشیدید و با زحمات شما زحمت خواهید کشید. والسلام علیکم ورحمت‌الله وبرکاته.

خبرنگار: حضرت آقا از شما سپاسگزارم و متشکرم.

قبل، در نخستین دقایق رأی‌گیری در پای صندوق رأی حضور داشتید و رأی خودتان را به صندوق انداختید. هم اکنون میلیون‌ها ایرانی شاهد حضور شما در اینجا در حسینیه حضرت امام خمینی-هستند. حضرتعالی بفرمایید که چه توصیه و پیامی درباره انتخابات برای ملت عبور و سرفراز ایران اسلامی در این روز تاریخی و سرنوشت‌ساز دارید؟

رهبر انقلاب: بسم‌الله الرحمن الرحیم. اولاً روز انتخابات روز یک جشن ملی است؛ این جشن را به همه هم‌میهنان عزیزمان در سراسر کشور تبریک می‌گویم؛ ثانیاً روز احقاق حق مدنی ملت است که می‌خواهند بیابند رأی بدهند و شرکت خودشان در اداره امور کشور را -که حق آنها است- به دست بیاورند؛ ثالثاً تکلیف شرعی است که اینها را ماقبالهم عرض کرده‌ایم. و حقیقت این است که انتخابات متضمن منافع ملی کشور است. هر کسی که به منافع ملی کشور علاقه‌مند است، در انتخابات شرکت می‌کند.

اصلاح‌طلبان و انتخابات یازدهم

اصلاح‌طلبان گرفتار عملکرد دولت

انجام نشد و انتقادهای زیادی میان فعالان این جریان نسبت به شورای عالی که متولی این دست‌امور است، انجام شد. چندی بعد و پس از اعلام نتایج بررسی‌ها توسط شورای نگهبان، ناگهان فاز را عوض کردند و گفتند رد صلاحیت‌ها بی‌سابقه بوده و با این شرایط انتخابات را تحریم خواهیم کرد. شورای عالی سیاست‌گذاری نیز اعلام کرد در تهران لیست انتخاباتی نخواهد داد. در مقطع بعدی اما برخلاف نظر اولیه، اصلاح‌طلبان اقدام به ارائه لیست انتخاباتی در تهران و بسیاری از شهرهای کشور کردند و عدد لیست‌های آنها در تهران از دوو سه لیست هم گذشت. دست‌آخر فعالان این جریان دیروز در انتخابات حاضر شدند و رأی خود را به صندوق‌ها ریختند. «فرهیختگان» در شماره امروز خود این‌طور رفتاری اصلاح‌طلبان را بررسی کرده است.

انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی روز گذشته برگزار شد و فعالان سیاسی اصلاح‌طلب از جمله رهبران این جریان پای صندوق‌های حاضر شدند و در انتخابات مشارکت کردند. این مشارکت در شرایطی انجام می‌شود که آنها تا رسیدن به این نقطه چند وضعیت مختلف و بعضاً متناقض را سبزی کرده‌اند. در اولین مقطع قبل از شروع رسمی فرآیند انتخابات، یعنی پیش از شروع بازه زمانی ثبت‌نام، معترف به ریزش بدنه اجتماعی خود بودند و نگران از سرنوشت انتخابات. در مقطع دوم یعنی روزهایی که نام‌نویسی از داوطلبان در وزارت کشور و فرمانداری‌ها در جریان بود، سیدمحمد خاتمی جمع‌قابل‌توجهی از چهره‌های شاخص اصلاح‌طلبان را برای ثبت‌نام در انتخابات دعوت کرد و از آنها خواست که مطالبه را پاسخگو باشند. با وجود این اما ثبت‌نام چهره‌های اصلی به‌صورت کامل و قابل‌قبولی

همین که پرونده انتخابات ریاست‌جمهوری ۹۶ بسته شد و به فاصله چندماه بعد از تمدید حضور روحانی در پاستور، کمپینی با هشتگ پشیمانی در فضای اجتماعی شکل گرفت که نشان می‌داد بدنه اجتماعی حامی دولت، از بر زمین ماندن وعده‌های حسابی به سته آمده و شعاردرمانی مسئولان دولتی نیز افاقه‌ای به حال آن نمی‌کند. افزایش ناباورانه قیمت دلار و سکه و مسکن و طلا و وضع بحرانی اقلیمی چون پوشک و محصولات سلولزی و... در حدفاصل چند هفته نارضایتی‌ها را به اوج رساند و در چنین فضایی توجیه ناکارآمدی‌ها و ادامه حمایت‌ها از عملکرد دولت نیز بیش از هرچیز میان اصلاح‌طلبان و بدنه‌ای که چندماه قبل، آنها را به رأی دادن، در روحانی فراخوانده بودند، فاصله می‌انداخت.

ادامه این وضعیت در ماه‌های بعد رفته‌رفته زمینه فاصله‌گذاری نیروهای سیاسی اصلاح‌طلب با روحانی را هم فراهم آورد و در نهایت شکست حداکثری برجام و بازگشت همه تحریم‌ها به شرایط قبل از توافق هسته‌ای نیز این جریان را بیش از هر زمان دیگری در آجم قرار داد. هرچه بود اصلاح‌طلبان آمده بودند تا ستون فقرات دولت و دندانه‌های کلیدتدبیر او و فراتر از اینها ضمانت تحقق وعده‌های کاندیدای پیروز انتخابات ۹۶ باشند، اما حالا که برجام به در بسته خورده و کشتی وضعیت معیشتی جامعه هم به گل نشسته بود، امکانی برای ادامه این ائتلاف نانوشته وجود نداشت.

گلایه‌های جسته و گریخته محمد خاتمی به دولت که ابتدا با زبانی لین و عمدتاً به‌صورت غیرمستقیم مطرح می‌شد بعداً جای خود را به انتقادهایی صریح و بی‌برده داد. او که در آن مقطع به‌دلیل سکوت در برابر نارضایتی افکارعمومی از عملکرد دولت و مجلس برآورده از تکرارش تحت انتقادهای شدیدی قرار داشت، بی‌عملی دولت و مجلس را به باد انتقاد گرفت و تصریح کرد مردم حق دارند آنها را بازخواست کنند.

خاتمی چندماه بعد و حدود یک‌سال مانده به انتخابات نیز در اظهاراتی در جمع اعضای فراکسیون امید ضمن ابراز ناخرسندی نسبت به وضع موجود تاکید کرد مردم دیگر با تکرار او پای صندوق رأی نخواهند آمد و...

همان‌موقع بسیاری از ناظران این قبیل مواضع را آغاز مسیری دانستند که ماهیت آن مرزبندی با دولت بود؛ مسیری که هربار یکی از نیروهای حزبی این جریان با طرح اظهاراتی نقادانه نسبت به دولت، اصلاحات را در طی کردن بخشی از آن به پیش می‌برد. روزی سعید حجاریان، روزی دیگر محمدرضا تاجیک، دیگر روز عارف و کواکبیان و دیگر اعضای فراکسیون امید و این رویه ادامه داشت تا هفته‌های منتهی به ثبت‌نام نامزدهای انتخابات مجلس یازدهم.

اصلاح‌طلبان البته ترجیح می‌دادند برای حفظ آبرو هم که شده صورت‌مساله را گونه‌های دیگر روایت کنند و محدودیت‌هایی را که کارنامه غیرقابل دفاع دولت از سویی و چسبندگی آنها به روحانی از دیگر سویی کنش‌های انتخاباتی‌شان پدیدآورده بود، به گونه‌ای دیگر صورت‌بندی کرده و به‌خورد جامعه بدهند. این‌گونه شد که از چندماه مانده به انتخابات، حمله به شورای نگهبان و نظارت استصوابی در دستورکار قرار گرفت و ایده مشارکت مشروط و شرط‌گذاری برای حاکمیت جهت حضور در انتخابات مطرح شد. براساس ایده ابتکاری حجاریان، تلاش شد کشور بر سر درواهی یا همه یا هیچ قرار گرفته و این‌گونه موضوع بررسی صلاحیت‌ها به پاشنه‌اشیل انتخابات و راه‌گریز اصلاح‌طلبان از تک‌نکست انتخاباتی محتمل تبدیل شود.

ادامه ماجرا البته آن‌گونه که رادیکال‌ها انتظار داشتند پیش‌رفت و اساساً کار به اینجا

نرسید. استقیال سرد نیروهای حزبی اصلاح‌طلب از ثبت‌نام برای کاندیداتوری به‌رغم همه اصرارها و پیغام‌ها و پیغام‌ها بزرگ‌ترین مانعی بود که عملیاتی کردن ایده مشارکت مشروط را به چالش می‌کشید. بسیاری از اصلاح‌طلبان با در نظر داشتن شرایط ویژه کشور و دلزدگی بدنه اجتماعی این جریان از اعتماد دوباره به رهبران اصلاحات، ترجیح دادند عطای کاندیداتوری را به لقایش ببخشند و قیدقرار گرفتن در معرض انتخاب مردم را در شرایطی که احتمال شکست بسیار بالا بود، بزنند.

در چنین شرایطی در صلاحیت تعداد قابل‌توجهی از کاندیداها بار دیگر موضوع تحریم را به پیش کشید و فضا را برای تغییر زمین‌بازی در اختیار طیف‌های رادیکال اصلاح‌طلب قرار داد. عقلاهی قوم‌آما به‌خوبی می‌دانستند که تحریم در هر شرایطی اساساً راه به‌جایی نخواهد برد و تجربه نیز نشان می‌داد این استراتژی بیش از هرچیز زمینه حذف این جریان را فراهم خواهد آورد.

ایده تحریم از اینجا به در بسته خورد و در شرایطی که تعداد قابل‌توجهی از نیروهای اصلاح‌طلب دولت به‌عنوان فیلترهای نظارتی شورای نگهبان شده بودند، مناقشات انتخاباتی این جریان وارد فاز تازه شد. با اعلام شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاح‌طلبان بنابر این شد لیستی با امضای این شورا وارد انتخابات نشود و هریک از احزاب نیز در چارچوب منافع خود آتش به اختیار عمل کنند.

زنگ اول را در این زمینه کارگزاران به‌صدا آورد. فرزندان معنوی مرحوم هاشمی‌رفسنجانی بلافاصله با انتشار بیانیه‌ای تحلیلی ضمن تاکید بر دل خونین‌شان از عملکرد مجلس و دولت برآمده از حمایت‌های پیشین‌شان، بدنه اجتماعی خود را به مشارکت در انتخابات دعوت کرده و لیستی مستقل از سایر گروه‌های اصلاح‌طلب منتشر کردند؛ لیستی که البته با انتقادهای فشارها و حرف و حدیث‌های زیادی همراه بود اما هیچ‌یک از این فشارها نتوانست تکنوکرات‌های سپهر سیاست ایران را از تصمیم خود بازدارد.

به‌فاصله ۲۴ ساعت از انتشار نخستین لیست، از دومین لیست اصلاح‌طلبان نیز که حاصل ائتلاف هشت حزب این جریان بود رونمایی شد. لیست‌های فرعی دیگری همه البته در ادامه مطرح شدند و کار به جایی رسید که برخی رسانه‌ها بعضاً از حضور اصلاح‌طلبان با سه تا پنج لیست انتخاباتی خبر دادند. این یعنی محل دعوا حالا از تحریم یا مشارکت به لیست واحد یا لیست‌های چندگانه رسیده بود.

از تکثر لیست‌ها هم البته آن‌طور که دیروز شواهد میدانی نشان می‌داد آبی برای اصلاح‌طلبان گرم نشد و برآوردهای ناظران حکایت از آن داشت که منتقدان دولت تا حد زیادی بر جریان رقیب چیربوشده‌اند تا آنجا که محمد قوچانی، عضو شورای مرکزی کارگزاران در توصیف وضعیت پدیدآمده با اشاره به ناخرسندی «بدنه معترض اصلاحات» و «ملت خشمگین و فسرده از کارنامه ناکام» نهاد‌های برآمده از حمایت این جریان، نوشت از اول هم برای او روشن بوده که در این نبرد و در شرایطی، چشم‌اندازی از پیروزی متصور نیست و سقف پیروزی آنها به ۵۰ کرسی هم نمی‌رسد. قوچانی همچنین تصریح کرد شکست احتمالی اصلاح‌طلبان بیش از آنکه در مقابل حریف اصولگرار رقم خورده باشد، ریشه در عملکرد خودی‌ها داشته و اصلاح‌طلبان به کارنامه «امید» که عامل قهر «مشارکت» شده است، نه تنها نتیجه‌ای مطلوب نخواهد داشت، بلکه باعث پیشروی جریان‌های نیز مهم‌ترین پاشنه‌اشیل حامیان اصلاح‌طلب دولت خواهد بود. به‌ویژه در شرایطی که به‌واسطه حمایت‌های قبلی، گوش شنوایی برای شنیدن و پذیرفتن مرزبندی‌های صوری این جریان با روحانی و کارنامه او وجود ندارد.

مشارکت با چراغ روشن

اول را بهترین مجلس در سال‌های پس از انقلاب قلمداد کرد و اتصال مجلس ۱۰ گانه پیشین تا امروز بدون فاصله افتادن میان آنها یا نیمه‌کاره ماندن هریک از آنها را انفاکی کم‌نظیر در تاریخ دموکراسی دانست. ناطق‌نوری هم دو روز قبل از انتخابات با صدور پیامی ضمن دعوت از مردم ایران برای حضور در پای صندوق‌های رأی نوشت: «در انتخابات پیش‌رو که قرار است افرادی صلاحیت خود را از رأی مردم کسب کرده تا به نمایندگی از آنان سخن گفته و مطالبه‌گری کنند، قهرکردن یا صندوق‌ری‌های که از مهم‌ترین ارکان رفتار مدنی و پیش‌فرض دموکراسی است، نه تنها نتیجه‌ای مطلوب نخواهد داشت، بلکه باعث پیشروی جریان‌های افراطی داخل و خارج کشور و رشد نیروهای معاند منافع ملی و تمامیت ارضی ایران عزیز است.» در این پیام همچنین آمده است: «در این شرایط حساس؛ تکیه بر عقلانیت و انتخاب نمایندگان شایسته، علاوه‌بر اینکه دست‌نااهلان را از تصدی امور کوتاه خواهد کرد، نشان‌دهنده انتقاد از تکروی‌ها، تعصب‌ها و جناح‌بندی‌های پوچ است.» حسینیه جماران غیر از خاتمی میزبان چهره‌های نام‌و نشان دار دیگری هم بود. حضور محمدرضا عارف و محمدجواد ظریف به اتفاق همسران‌شان در این حوزه و خوش‌ویش خانوادگی آنها سوزه مناسبی را برای عکاسان فراهم آورده بود. رئیس شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاح‌طلبان در جمع خبرنگاران از باورش به این موضوع گفت که «کشور ما مردمی‌ترین حکومت را دارد و همه امور و سرنوشت کشور را مردم یا به‌صورت مستقیم یا به‌صورت غیرمستقیم تعیین می‌کنند.» ظریف هم با بیان اینکه مردم به‌رغم گلاویه‌ها، خودشان می‌خواهند سرنوشت خودشان را تعیین کنند، گفت: «مردم نمی‌گذارند یک نفر در وا شنگتن برایشان تصمیم بگیرد.» ظریف یادآور شد: «انتخابات با همه تفاوت‌ها و ترجیح‌هایی که ممکن است داشتیم یا نداشتیم، هنوز بهترین راه است برای اینکه کشور را قوی کنیم و به کشور امکان دهیم که در سطح بین‌المللی سربلند بایستد.» محمود صادقی، نماینده رد صلاحیت‌شده مجلس دهم نیز که طی روزهای اخیر انتقادهای بسیاری را به عملکرد شورای نگهبان مطرح کرده بود، در توییت خود از حضور در انتخابات خبر داده و نوشته است: «به‌خاطر پاسخ به اظهارات مداخله‌جویانه و اقدام احقانه دولت ترامپ در تحریم امضای شورای نگهبان، مصمم به شرکت در انتخابات شدم. امروز ساعت ۴ بعدازظهر در حوزه اخذ رأی مسجد امیرآباد رأی خواهم داد.» علی‌طه‌ری نیز رأی خود را در صندوق حسینیه ارشاد انداخت.

دعوت به حضور در انتخابات

دقیق و نیز با تغذیه و پایش بهتر عملکرد راه‌یافتگان به مجلس عملکردشان را ارتقا بخشند... ایران عزیز برای مواجهه با بحران‌های داخلی و خارجی که به‌نحوی بی‌سابقه‌کیان این ملت را هدف گرفته‌اند، نیازمند بیشترین میزان همبستگی و مشارکت ملی است.»

نفر بعدی بهزاد نبوی بود. او ابتدا به‌نامه‌نویز گفت «همیشه طرفدار برگزاری انتخابات پیش‌رو بوده‌ام و تا تاکید کرد «اکنون هم مدافع حضور فعال همه طیف‌ها و معرفی غیرمشروط کاندیداها از سوی اصلاح‌طلبان و طیف‌های معتدل» است. او همچنین گفت: «توصیه همیشگی من به همه طیف‌های سیاسی و خصوصاً اصلاح‌طلبان، این بود که با توجه به اینکه صندوق‌های رأی تنها مسیر قابل‌قبول جهت تبدیل وضع موجود به وضع مطلوب است، به‌رغم دشواری، کندی و موانع بی‌شمار موجود، باید آن را طی کرد.» نبوی البته بعداً به‌انصاف‌نویز هم گفت همچنان مدافع ائتلاف میان اصلاح‌طلبان و بانیروهای دیگر است و باید این‌تداوم داشته‌باشد. علاوه‌بر اینها ناطق‌نوری هم تلاش کرد بدنه این جریان را به پای صندوق‌های رأی بیاورد. او در بیانیه‌ای نوشت: «قهر کردن یا صندوق‌ری‌های که از مهم‌ترین ارکان رفتار مدنی و پیش‌فرض دموکراسی است، نتیجه‌ای مطلوب نخواهد داشت. با اطلاع از دغدغه‌های فراوان معیشتی، اجتماعی و سیاسی دعوت می‌کنم تا در کنار هم، برای اعلای قانون و تقویت وحدت ملی، در انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی، حضوری چشمگیر و دشمن‌شکن داشته‌باشیم.» علاوه‌بر این طیبیه سیاوشی از نمایندگان دوره دهم مجلس گفت «تحریم انتخابات مجلس» تا تک‌تیک محکوم به شکست است. الیاس حضرتی هم که نتوانست تایید صلاحیت خود را از شورای نگهبان بگیرد، اظهار کرد «به‌رغم دعوت به حضور در انتخابات کرد و نه‌پایان محمدرضا عارف، رئیس شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاح‌طلبان هم با دعوت از مردم برای شرکت در انتخابات تاکید کرد: «مشارکت بالای مردم در انتخابات و نتیجه‌آن، مطمئناً به‌خواست و آرمان‌های مردم نزدیک‌تر خواهد بود. فراموش نکنیم تشکیل مجلسی کارآمد، پرتوان و در تراز قانون اساسی، جز با حضور مردم پای صندوق‌های رأی و انتخاب‌زنان و مردان شایسته‌ای که حضورشان در مجلس باعث آرامش و همدلی در جامعه شود، میسر نخواهد بود.»